K-Tat. -Hl
1-15

BYTYN MEMLEKETLERNIN PROLETARLARD, BIRLEŞINIZ!

MAJDS 1 KUNI

MARKS-ENGELS-LENIN-STALIN
BAJRAQTDNB DAHA JUKSEK
KOTEREJIK

QADBNLBQ SOTSIALIZM JOLBNDA

№ 5 MAJDS - 1935

Oquv frontьnda tatar qьzlarь da өzlerini kostereler.

Partijanьn ve hukumetnin doqru jolвaşcьlьqь altьnda memleketimiz kun kunden gigant adьmlarnen өse, xozajstva ve medenijet çehetinden tanьlmajçaq вir halqa cevirildi. Jyz jьllarça xorlanьp kelgen emekdar qadьnlar da sьnьfsьz çemijet quruv oqrunda өz kuclerini tokeler.

Stalin arqadaş, qadьnlar memleketimiznin namlь azalarьdьr, olar her işni idare etmeli ve medenijet sahasьnda da өzlerini kostermelidirler, degen fikiri, haqiqaten hajatqa tatвiq oluna.

Sovxozlarda, kolxozlarda, zavod ve faвrikalarda guzel iş oqrьnda nam вergen udarnitsalar olqanь kiвi, mektepleriмizde oquv frontьnda da nam вergen coq udarnitsalarьmьz вardьr.

Mesel'a вizim pedagogik institutnь alaçaq olsaq, mьnda 50—60 tatar qьzь oqup, вunlar arasьnda, jaş nesilni kommunizm terвijesi ile terвijelevde pek вyjyk iş japaçaq, jaxşь udarnitsalarьmьz вar.

Misal' olaraq şu aşaqьdaki arqadaşlarnь almaq mumkyn:

1. **Ametova Xatiçe arqadaş**—өzi вatracqalьq etip kelgen, komsomol azasь, Institutnьn Tatar tili ve edeвijatь fakul'tetinin III kursьnda, 2 kere mukafatlandь. Bytyn vaqьt komsomol işinde calьşa. Bu sene ise en jaxşь komsomolkalardan olqanь icyn, jaş nesilni terвije etyvni ona işanaraq, komsomol kollektivi Aqmesçid 13 numeralь numune mekteвine pioner jetekcisi tajin etti. Onьn otrjadь qьzьl вajraqlь olьp, şeher icerisinde вirinçi jerni aldь.

2. **Aвlajeva Emine arqadaş**—Tarix fakul'tetinin вirinçi kursьnda—derslerinden jaxşь ve ictimaij işini namuslьça içra etkeni icyn вu sene sovet sajlavlarьnda şeher sovetine deputat sajlandь.

3. **Raimova Anife arqadaş**—Tarix fakul'tetinin вirinçi kursьnda oquv udarnigi olmaqle institutta 2 kere mukafatlandь ve ictimaij işlerde de qajet guzel calьşa.

4. **Osmanova Emine arqadaş**—Biologija fakul'tetinin ycynçi kursьnda grupporg vazifesini alьp вara ve oquv udarnigi olmaqle 2 kere mukafatlandь.

5. **Qurt Mollajeva Afize arqadaş**—Tatar tili ve edeвijatь fakul'tetinin вirinçi kursьnda oquv udarnigi olmaqle 8 mart qadьnlar kuni mukafatlandь.

6. **Çelileva Pakize arqadaş**—Ximija fakul'tetinin ekinçi kursьnda oquv udarnigi olmaqle mart 8 вajramьnda mukafatlandь.

Juqarьda kosterip kectigimiz arqadaşlar kiвi, jaş nesilni doqru terвijelev işi icyn вilgi oqrьnda calьşqan daha pek coq qьzlarьmьz вardьr. Olar da janь өmyr qurmaq oqrьnda oqujlar.

Murtazajeva.

Bytyn memleketlernin proletarlarь, birleşiniz

QADЬNLЬQ sotsializm jolьnda!

VKP (в) QRЬM OBLAST KOMITETININ ORGANЬ. NEŞR ETKEN QRЬM DEVLET NEŞRIJATЬ.

№ 5

AJDA BIR KERE CЬQQAN IŞCI KOLXOZNIK QADЬNLAR ŻURNALЬ.

Гос. Публичная Б-ка в Ленинграде

BIR MAJЬS.

Majьs вajramь, ta 1889 senelerinden өtkerilip вaşlaj. Majьs вajramь—dynja proletariatьnьn kapitalizmge qarşь quveti өlcenilgen вojevoj вir kun sajьla.

Evelde өtkerilgen majьs вajramlarь politsijanen żandarmalarnen carpьşmaq, jollarda qan tokmeknen, qapatuvlarnen kece edi.

Qrьmda 1 Majьs вajramь вirinçi olaraq 1901 senesi өtkerilip вaşladь.

Sanajь krizisi netiçesinde Qrьmda işcilernin aqьlqa sьqmaz dereçede eksploatatsija olьnmalarь (вu işcilernin iş kuninin uzunlьqь 11—12 saat qadar edi), revolytsion propaganda ve agitatsija icyn ujqun zemin doqura edi. Peterвurg, Pol'şa, Xarkov işcilerinin вojevoj сьqьşlarь ajnь surette Qrьm işcileri ve zenaatkarlarьnь revolytsionerleştiryv işinede tesir etti. Qrьmda ilk majovkanьn 1901 senesinde olmasь işte вunьn icyndir.

1902 senesinden 1905 senesine qadar Majьs 1 kunlerinde Qrьmda kutlevij сьqьşlarnьn olmamasь tarif olьnmaqtadьr. L'akin Majьs 1 kunlerinde Qrьm şeherlerinde her kun proklamatsija listovkalar вraqьlmaqta edi. 1902 senesi majevka icyn Aqmesçidte **F. M. Şemelev** qapatьldь ki, o Aqmesçid вazarьnda listovkalar вraqtь, onda xalq arasьnda nutuq sөjledi. Iştirak etkenlerden Kotenov arqadaşnьn sөzlerine kore Aqjarda, stackada iştirak etkenleri icyn, 12 adam qapatьlqan.

1903 senesinin ortasьndan 1905 senesinin вaşьna qadar olqan devir, вaşlaqan Rus-Japon çenki netiçesinde işci hareketinin, вazь вir tьnьclanuvь ile xarakterizelene.

O devirde sanajь zajьf inkişaf etkeni seвeвinden Qrьmda, işci taвaqasьnьn az olmasь da вundan ileri kelmektedir, işci hareketi avgust ajьnda, Kercte olqan iş taşlavь mustesna olmaq yzre вyjyk kolemler almadь.

Qrьmda 1906 senesinin revolytsija vaqialarь eksilmek degil, daha вyjyk quvetle kenişlejler.

Revolytsion işci hareketi artьndan kojli revolytsion hareketi de kenişlej ki, вunda carizm tarafьndan en zijade ezilmekde olqan kojli tatarlarnьn iştiraklerini ajrьça qajd etmek kerektir.

Bajdar volostь 12 kojnin kojlyleri fevral' ajьnda вaltalarьnen silahlanaraq, graf Mordvinovnьn tavlarьnь keseler.

1906 senesi Qrьmda majьs kunleri 1905 senesinden daha вyjyk koterinkilikle kece; вiz mьnda Qrьmnьn вyjyk şeherlerinde sotsial-demokrat ve diger revolytsion teşkil'atlarnьn rehвerligi altьnda işcilernin өz вejnelxalq вajramьnda demonstratsija ve mitingler өtkererek, soqaqlarqa сьqqanlarьnь koremiz.

Jaltada өtkerilgen demonstratsija, car hukumetine coq rahatsьzlьq вere. Ujezd spravnigi guвernatoqa şeherde işcilernin japaçaq demonstratsijalarьnьn өgi alьnqan son, işcilernin qajьqlarqa minip deniz ystynde majevka japqanlarьnь jaza.

Jalta işcileri Massandra parkьnda miting japalar ki, вu sonradan denizge avьştьrьla. Jalьqa qajtqan son şeher massasь ve paroxodnen kelgen jolçьlarnen вirleşerek yc вin adamnь kecken demonstratsija japьlьp, jьrnen şeherge doqurьla.

Kercte 1906 senesi politsijanьn вar quvetile daqьtmaqa tьrьşmasьna вaqmadan sotsial-de-

mokrat teşkil'atınıñ jolbaşcılıqı altında soñ dereçe teşkil'atlı majevka keciriie.

Ajnı bu vaqıtta Aqmesçidte miting ve demonstratsija japılmasa da, şehernin işci massasınıñ revolytsion koterinkligi ve salidarlıqınen kecti.

Kefede ise politsmejsterniñ donesenijasından anlaşılqanına kore, işciler 1 majıs bajramına hazırlanqanlar, l'akin politsija majevkanı bozmaq icyn bytyn carelerni korgen edi.

Kezlevede 1 majıs bajramı byjyk revolytsion koterinkliklerinen kece. Mında mitingke eki bin qadar kişi kelip, devlet duması adresine jiberilgen qarar qabul oluna. Majıs cıqışlarınıñ ögini almaq icyn politsija departamentiniñ soñ dereçe qajqırıvı netiçesinde 1906—7—10 seneleri cıqarılan tsirkul'arlarındaki kosteriş muçibi lazimij hareketler sajesinde bu kunde tajin olunqan acıq majevkalarnıñ ögi alınqanı anlaşıla.

Denikin ve Vrangel' vaqıtlarında da Qrımda 1 Majıs acıq japılmadı. Cynki, kontrrevolytsion generallar revolytsion hareketni tyrly jollarnen bastırmaq, jatıştırmaq icyn ellerinden kelgen vastalar ve carelerniñ hepsini qullana ediler. Jalınız Sovet hukumeti mejdanqa kelegen soñ, 1 Majıs keregi kibi bajram japılmaqa başladı.

Qrım respublikasınıñ her şeherinde ve kojlerinde japılqan majıs bajramları, Sovetler Sojuzı icyn umumij olqan lozunglar altında jápılmaqtadır.

Eger evelde işci sınıfı özininiñ jılda bir kun olqan 1 Majıs kunini özi istegeni dajın acıq kecirmekten mahrum etilgen olsa, bugun o dynjanıñ altında bir pajında kommunist partijası ve onıñ celik rehberi olqan **Stalin** arqadaşınıñ jolbaşcılıqı altında bytyn bir memleketke özi xozain olaraq, bugynge qadar insanlıq tarıxında korilmegen sınıfsız, sotsialistik bir çemijet qurmaqta. Evel car kolonijası olqan coq milletli Qrım, 15 jıl icersinde ogde ketken industrial' kolxoz respublikasına cevirildi. Bytyn sojuzda olqanı kibi byjyk zavodlar quruldı: Kerc Devlet Maden Zavodı ve diger predprijatijeler mejdanqa ketirildi. Byjyk gigant Qamış-Burun demir-ruda kombinatı, byjyk elektrik stantsijaları ve digerleri qurulmaqtalar.

Bu sotsialistik zavod ve fabrikalarında jerli milletlerden janı proletar kadroları jetiştirilmektedir.

Daha jaqın kecmişte 90 bin ufaq, daqınıq kojly xozajstvasından ibaret olqan Qrım koj xozajstvası byjyk sotsialistik koj xozajstvasına cevirildi. 1200 dane kolxoz, 80 den zijade sovxoz, 40-qa jaqın MTS mejdanqa ketirildi. Binlernen traktorlar, juzlernen kombajnlar, avtomaşinalar ve diger inkişaf ettirilgen koj xozajstvası maşinaları calışmaqtalar. Senekler, tırnavuclar ve dedelerimizden qalma koj xozajstvasını alıp baruv primitiv koj xozajstvası aletleri, suratle en janı texnika ile topraqnı ilmij esaslar yzerine işlevnen deniştirilmektedir.

Şekilçe millij munderiçeçe sotsialistik medenijet suratlı adımlarnen ösmektedir. Bir sıra alij oquv oçaqları onlarça texnikumlar mejdanqa ketirildi, mektep caqındaki balalarnıñ hepsi umumij—iptidaij, meçburij tahsilnen qaplanıp alındılar.

Kapitalist memleketlerinde kerek iqtisadijatca, kerek sijasetce krizisniñ astından cıqıp olamajçaq bir tupikke oqraqanda bu kun onıñ hic bir tyrly jalannen keniş emekdar ve proletar massasını idare etip olamajçaqı koryne.

Bytyn dynja proletarijatınıñ nazarları Sovet Sojuzına cevirilgen. Olar icyn bejnelxalq kapital yzerinde qalebe jolını ajdınlatqan ve kostergen, bejnelxalq oktjabirine de jol kostergen ve onı ajdınlatqan majaktır. III kommunist internatsionalı jolbaşcılıqı altında Ojarpnıñ proletariatı ve Şarqnıñ ezilgen emekdar massaları kapitalizm tazjıqını devirmek icyn kettikce sıq-sıq teşeббyslerde bulunalar. Sotsialfaşistlerniñ tyrly bojada xijanetligine qarşı olaraq, kommunist bajraqı altında proletariat ve emekdar kojlylerniñ bojevoj quvetleri birleşeler.

Ne daraqaclar, ne de qurşunqa tuzuvler, ne de tyrmeler kapitalist memleketlerinde jaqınlaşmaqta olqan proletar revolytsijasını toqtatmaqa qadır degiller.

Degil jalınız Sovetler Sojuzınıñ proletariatı, bytyn dynja proletarijatınıñ da qardaşlıq ve internatsional salidarlıq kuni hur bajram etecek kunidir.

Seitova.

1 Majıs kuninde sınfij qardaşlarımızqa, faşist terrorı qurbanlarına, kapitalizm mahbuslarına bizden proletar sel'amı!

Majьs beş matbuat kuni.

Bizim memleketimizde doquz bin gazeta cьqa. Bu gazetalarnьn byjyk ekserijeti birinçi beşjьllьq senelerinde doqdь. Binlernen rajon merkezlerinde, sanajь oçaqlarьnda ve MTS-lerde janь gazetalar өsip cьqtьlar. Işnin ketişatьnda gazeta kadrolaь өstirilip jetiştirildi ve partija, komsomol matbuatqa calьşmaq icyn binlernen adamlar jolladь.

Bol'şevik partijasьnьn qolьnda keskin sil'a olqan matbuatqa partija her vaqьt byjyk diqqat berdi ve matbuatnьn sьnfij kureşte juksek rolini her vaqьt saqlap keldi ve saqlamaqtadьr. Şimdi bizim gazetalarьmьz, elbette, juksek dereçede tura ve olar sьnьfsьz sotsializm çemijeti quruv oqrьnda kureşte ogdeki safta turmaqtadьrlar.

Qrьm respublikasьnda bu son jьllarda matbuat өsti ve qavijleşti. Qrьmda şimdi 70 qadar gazeta ve bulardan qajrь bir coq coq tirajlьlar cьqmaqtadьrlar. Bunьqnen beraber millij matbuatnьn өskenini ve olarnьn kadro çehetinden, xozajstvaça qavijleşkenlerini qajd emek kerek. Gazetalar өz oglerinde turqan vazifeleri tybinden umumijetle cьqalar. L'akin gazetalar tez өsmek kerekler. Memleket sotsializm quruçьlьqьnьn en juksek **klassьna** kecti. Sovet respublikasьnьn jyzi keskin surette denişti ve partija sovet, profsojuz, xozajstva teşkil'atlarьnьn oginde turqan vazifeler murekkepleşti. Bizim oqujьçlarьmьznьn medenijligi ve istegi өsti. Bular matbuat yzerine pek byjyk vazifeler qojmaqtadьr. Matbuat keri qalmaq degil de, ogde bulunmaq ve өzinin propagandist, agitator ve teşkil'atcь rolini içra etmek kerektir. Biz bugun Majьs 5 matbuat kunini otkeremiz. Bugun biz japqan işlerimizge koz taşlajьq, biz olqan eksikliklerimizni kormek ve ileride gazetanьn rolini daha da juksek kotermek oqrьnda sovet çemaatcьlьqьnь mobilizelemek kerekmiz. Bizde ise eksiklikler coq. Birinçi ve muhim eksikligimiz—bizde gazeta işini jaxşь bilgen, gazeta işini sevgen, beçerikli, cьdamlь, sijasij bilgili ve gazetanьn byjyk ehmijeti olqanьnь anlaqan kadrolarnьn az olmasьdьr. Bu son senelerde bu doqruda bajaqь işler japьldь ise de, olar jeterliksizdir. Bizim rajon ve hatta oblast gazetalarьmьzda gazeta kvalifikatsijasь olqan kadrolar pek az. Matbuat kadrolarьnь hazьrlav, өstiryv işi bojьnça bizde Qrьmda planlь surette calьşuv pek zajьf. Bu sahada temelli kurslar joq. Marksizm-Leninizm oblast kursь janьnda gazeta kadrolarь hazьrlanqan bөlyk olsa da, olarnьn calьşuvlarьnda bir coq eksiklikler bar. Ilkide olar gazeta işinen ve gazeta texnikasьnen tanьş degiller, olar janaşalarьnda olqan gazetalarnьn calьşuv teçribelerinen tanьş degiller. Bunьn netiçesinde kurs zajьf hazьrlьqlь gazeta kadrolarь jetiştire.

Gazetalarnь keregi kibi hazьrlьqlь kadrolarnen temin etmek icyn oblast koleminde daimij calьşqan kurs olmaq, şimdiki kurslarnьn calьşuvьnda olqan eksikliklerni olarda joq etmek kerektir. Gazeta xadimlerini avuştьruvqa jol bermemekle, olqan kadrolar haqqьnda bol'şevikce qajqьrmaq, olarnь baqcivannьn sevgen jemiş teregi kibi өstirmek ve jetiştirmek kerek.

Gazetalarnьn kadroqa ihtijaçlarьnь temin etyvde xaberçiler kadrosь coqraqьnьn byjyk ehmijeti bar. Bizim gazetalarьmьznьn xaberçiler ordusь jьl-jьldan, aj ajdan arta ve olar kojde efkar umumijenin komandirleri olaraq, өzlerinin perolarьnь sьnfij duşmanqa qarşь, sotsializm işi fajdasьna doqrultmaqtalar. Bu kunde 13 000 qadar xaberçi oblast ve rajon gazetalarьna sistematik surette xaber jazьp turmaqtalar. Mьna bu ordu arasьnda planlь olaraq sistematik iş alьp barmaq ve olardan ileride jaxşь hazьrlьqlь gazeta xadimleri jetiştirmek kerek. Bizde ise xaberçilernen calьşuv zajьf, bazь vaqьtlar bizler xaberçimizniq kim olqanьnь bilmejmiz. Bir taqьm rajon gazetalarьnda xaberçiler ve xaberçi mektypleri pocotta degil ve bunьn netiçesinde olarnьn xaberçileri az, olqanь da zajьf hazьrlьqlьlar.

Xaberçiler icersinde өz vazifesini haqiqaten jaxşь alьp barqan, sьnfij duşmanqa qarşь amansьz kureş alьp barqan, udarnik xaberçiler bar. Gazetalar bөjlelerinin coq olmasьna calьşmaq kerek. Bunьqnen beraber xaberçiler hareketinde olqan bytyn eksikliklerni joq etmek kerekmiz. Xaberçi-udarnik ve udarnik-xaberçi olmaq kerek.

Istihsalda, kolxozda udarnik olmaqan tenbel olqan adamdan xaberçi olmaz. Xaberçi her jerde numunevij olmaq kerek.

Postьşev arqadaşnьn Xarkov xaberçiler muşaveresinde ajtqanь kibi, bizler ileride şularnь japmaq kerekmiz:

I. „Işci-kojly xaberçiler hareketindeki funktsionalkanь joq etmek.

2. Işci-kojly xaberçi mektyplerini bizim matbuatnьn aşaqь organlarьnьn esas materialь japmaq.

3. Işci-kojly xaberçilerinin zametkalarьna reagire etyvni quvetlendirmek.

4. Işci-kojly xaberçilerinen gazetalarnьn baqьnь muhim dereçede quvetlendirmek.

5. Işci-kojly xaberçilerini gazeta işine alьp qojuvda olqan mevçut halnь keskin surette denişlirmek.

6. Işci ve kojly xaberçilerini taqip etkenlerge qarşь kureşni quvetlendirmek.

7. Işci-kojly xaberçiler hareketi ve aşaqь matbuat yzerine partija jolbaşcьlьqьnь quvetlendirmek.

8. Politotdel gazetalarь ile rajon gazetalarь arasьnda jaxşь baqnь pejda etmek.

9. Jaş xaberçiler ve bala xaberçileri arasьnda işni quvetlendirmek ve sonki

10. Janьdan quruvnьn en muhim vazifesi—içranь teşkeryvni muhim dereçe quvetlendirmek."

Qьsqasь gazetalarqa kadro jetiştiryv meselesinen bizge çiddij ve israrlь calьşmaq kerek.

Majьs 5-te matbuat kuni, qadьnlar, өz jardьmçьlarь olqan „Qadьnlьq sotsializm jolьnda" zurnalьnьn etrafьna daha zijade toplanmalь ve onь oqumaqan hic bir udarnitsa qalmamalьdьr.

Zurnalnьn etrafьna işci qadьnlardan ve kolxoznitsalardan jazьçlar jetişdirmege, ileride onьn kejfijetini juksekke kotermege calьşmalьlar.

„Qadьnlьq sotsializim jolьnda" zurnalь qadьnlьqnьn sijasij anьnь jukseltken ve olarnьn өz vazifelerini içra etyvde, planlarьnь tolduruvda jardьm etken, balalarnь terbije etyvde, ceşit xastalьqlarqa qarşь kureşte jol kostergen, janь oqup başlaqan, daha jaxşь jazalmaqan qadьnlarqa oquv-jazuv texnikasьnь ogretyvde jardьm etken bir zurnaldьr.

Işci qadьnlar, kolxoznitsalar, oçapceler ve oquqan qadьn-qьzlar өz proizvodstvasь ve kolxozь ve daha başqa şejler haqqьnda jazьp turmaq kerektirler.

Şefiqa.

Harbij sanitarkalar kurslarьnь bitirgen bir gruppa qьzlar.

Qьzьl xac çemijeti birinçilik oqrьnda.

Ordenli Qrьm respublikasьnьn Qьzьl xac teşkil'atь SSSR Qьzьl xac ve qьzьl aj çemijeti Ispolkomь tarafьndan il'an etilgen Bytyn Sojuz Olimpiadasьna (konkursьna) hazьrlanmaqa başladь. Qrьm Qьzьl xac çemijeti, bu olimpiadaqa qoşulmaqa haq qazanmaq oqrьnda bol'şevik israrlьqьnen kureşmege borcludьr. Ordenli respublikada calьşqan çemijetimiznin, başqa xozajstva ve medenij өskynliklerden artta qalmaqa hic bir tyrly haqqь joq.

Her ne qadar çemijetimiz işlerinde joq etilmesi kerek olqan eksiklikler coq olsa da, l'akin olimpiadaqa qoşulmaqa haq bergen işleri de joq degil. Bulardan başlьçalarь harbij-sanitarkalar hazьrlav kurslarьnьn osal olmaqan işleridir. Mesel'a, bu kurslarda oquqan 268 oqujьçьnьn 60% işci qadьnlar ve işci balalarьdьr. Bularnьn 18% partijalь ve komsomollar olьp, oquvqa qatnav bytyn kurslarda 95 protsenttir. Oquvnь menimsevde „qanaatlendiriçi" işareti ketken sajьn azlaşьp, „jaxşь" işareti ketken sajьn artmaqtadьr. Tabiij bular, sotsjarьş ve udarniklikniq keregi kibi qojulmasь netiçesinde elde etildi.

Çemijet, sajlav kampanijalarьnda aktiv iştirak etyv sajesinde çemijetke janьdan 7000 aza daha çelp ete bildi. Bu azalardan, şimdi 4000 adam GSO znacogьnьn normasьnь bermege hazьrlanalar.

Mьna Ordenli Qrьmnьn ordenli jolbaşcьlarьnьn jolbaşcьlьqlarь ve jaqьn jardьmlarь sajesinde çemijetimiznin elde etken bu muvafaqijetler, bizge Bytyn Sojuz olimpiadasьna qoşulmaqa haq bereler. L'akin bu muvafaqijetler pekitilmege ve daha zijade kenişlemege boruçludьrlar. Cynki bizim vazifemiz, jalьnьz olimpiadaqa qoşulmaq degil, ajnь vaqьtta o olimpiadada birinçi jerni almaqtьr. Bunьn icyn SSSR Qьzьl xac ve qьzьl aj çemijetinin Ispolkomь tarafьndan qojulqan bu talaplar jerine ketirilmek kerektir.

Bunьn icyn çemijetimiznin oginde bir coq japьlmasь ve tekmillenmesi kerek olqan işler bar. Bu işler—bytyn çemijetnin işlerinde ve kurslarda sotsjarьşnь daha zijade kenişletmek, sotsjarьş dogovorlarьnь vaqьt-vaqьt teşkermek, ogdeki sanitarka ve kursantkalarnьn arttakilerni өzlerinen bir sьrada olmalarьnь elde etmektir. Bunьnle beraber kursantkalarьmьz ve lektorlarьmьz her bir tyrly ictimaij işlerde iştirak eterek, çemijetke aza çelp etyvni elde etmelidirler.

Oblast Qьzьl xac komiteti juqarьda qojьlqan vazifelerni guzel jerine ketirgen rajon ve şeher Qьzьl xac komitetleri ve kurslar icyn maxsus mukafat fondь ve Qьzьl bajraq mejdanqa ketirdi. Bu fond 500 rubleden 50 rublege qadardьr.

Bytyn Sojuz Olimpiadasьna qoşulmaqa haq qazanuv ve onda birinçi jerni almaq icyn, her şeher komiteti, her kurs, her lektor, her kursantka bytyn qajretini qojaraq calьşmaqa borçludьr.

Bizim Qrьm Qьzьl xac çemijetinde bularnь qazanmaqa esas ve imkan bar, jalьnьz bol'şevik israrlьqьnen kureş ve qajret kerek.

Qьzьl xac çemijetinin Oblast Komiteti, majьs 12—15 arasьnda Qrьm olimpiadasьnь өtkere. Bytyn kurslar, şeher, rajon Qьzьl xac çemijeti Komitetleri hazьrlьqnь qat-qat artdьrmaqa borcludьrlar.

Ordenli Qrьmnьn Qьzьl xac çemijeti Qrьm VKP(b) OK-nьn doqrudan-doqru jolbaşcьlьqь altьnda Bytyn Sojuz Olimpiadasьna qoşulmaq haqqьnь qazanmaqle qalmaq degil, onda birinçilikni qazanьr.

Qurttotaj.

Qьzьl xac çemijetinin brigadasь kolxozqa jardьmqa kete.

Meditsina işlerini ogdeki sьraqa.

Partijanьn 17-çi Sjezdinde, Stalin arqadaşnьn „Meditsina fakul'tetleri hal'a daha bizde gerideler. Bu devlet menfaatьnь bozmaqnen sьnьrlanqan byjyk jetişmemezliktir, bu jetişmemezlikni mutlaqa bitirmek kerek, bu ne qadar cabik japьlsa o qadar jaxşь"—degen kosterişinden soη bir sene kecti. Sjezdden sonki bu devirni alaçaq olsaq, byjyk vozdnьn kosterişleriniη biri-biri artьndan devamlь surette realizelengenini koremiz.

RSFSR Saqlьq saqlav işleri Xalq komissarь **Kaminskij** arqadaşnьn Sovetler Sjezdindeki dokladь, **Bekirova** arqadaşnьn Qrьm Sovetler Sjezdinde dokladь bojunça qabul olunqan qararlar, Xalq saqlьq saqlav işlerine ilerideki vazifelerininη planьnь sьzdь.

SSSR Xalq Komissarlarь Sovetininη ve VKP(b) Merkezij Komitetininη mart 4 tarixlь meditsina rabotnikleri iş haqqь fondьnь arttьruv ve 1935 senesi icyn Saqlьq saqlav işleri icyn assignovanije haqqьndaki (jalьnьz bir RSFSR-de iş haqqь fondь—248 million ruble arta, bir kojkaqa ketken kundelik masraf şeherlerde 1 ruble 75 kapikten 2 ruble 80 kapikke qadar, kojlerde 1 ruble 30 kapikten 2 rublege qadar arttьrьla. Bu tarixij qarar saqlьq saqlav işinde calьşqan xadimlernin bilgisini arttьrmaqa, şimdige qadar maaşlarda olqan urovnilovkanь joq etyvge, saqlьq saqlav myessiseleri işinin kejfijetini jukseltmege keniş jol aca. Biz partijanьn ve hukumetnin bu qararьnь—1934 senesi şaraitlerinde jaxşь sajьlqan xastaxane, jaxşь calьşqan meditsina punktь, şimdi kecken senekisinden daha jaxşь calьşmaqa meditsina rabotniginiη özi ise „bugun dynkinden, jarьn ise bugynkinden jaxşь calьşmaqa" (Medrabotnik № 2) qarşьlamaqa borclьdьr.

Medsantrud sojuzьnda a'zalьqnьn coqlьqьnь biz, qadьnlar teşkil etemiz. Mesela, RSFSR-de medsantrud azalarьnьn 70 protsentini, Qrьmda 60 protsentten zijadesini qadьnlar teşkil ete.

Qrьmda calьşqan meditsina rabotnikleri, bizim coq milletli respublikada calьşqanьmьznь ve onda coqlьqnь jerli ehali—tatarlar teşkil etkenini xatьrda tutmaqa borclьdьrlar. Baqcasaraj, Jalta, Balьqlava kibi millij rajonlarda kutlevi meditsina işinen qaplap aluvda temelli perelom istenile.

Bu gunki tatar qadьnь—kolxoznitsa, 1924, 1925 senelerininη tatar qadьnьna oşamaj. Bu seneler icinde Partijanьn jolbaşcьlьqь altьnda, Sovetler memleketi, Profsojuz teşkil'atlarь onlarnen, jyzlernen jerli qadьnlarnь terbijelep jetiştirdi, olarnьn sijasij-medenij sevijelerininη özmesinen beraber saqlьq saqlav işlerine olqan ihtijaçlarь ve istekleri özti. Tatar qadьnь endi bьrьnçь evanajqa barmaj, o akuşerka, doqturuv evi, kvalifikatsijalaşqan qadьn özine medenij sajqьlь baquvnь talap ete.

L'akin, mьna bu özkynlikni, mьna bu ihtijaçlarnь bizim medrabotniklerden anlamaqanlar da bar. Mesel'a, Baqcasaraj rajonь, Duvankoj xastaxanesini alajьq. Mьnda baş-doktor „eger kerosin ketirseniz—abort japarьm"—dep, iş korgeninden emekdar kolxoznitsa bazarqa kerosin qьdьrmaqa jaxut özini kerosinsiz qaldьrьp bir şişe kerosin ketirmege meçbur etildi. Mьnda xasta jatqan odalarnьn dьvarlarьnь örymçek juvalarь bejledi, qapular, umьval'nik pysyr, xasta jatqan qadьn başьnьn astьnda jastьq olьp-olmaqanьnь tujmaj. Halbu ise, bu xastaxanede profupolnomocennьj olaraq tiş doktorь qadьn **Grossman** arqadaş, otolerengolog qadьn—**Petrovskaja** arqadaşlar, Medetsina sestrasь—**Memetova** arqadaş calьşalar. Bytyn kollektivde jalьnьz eki erkek bulьna. Açeva, bytyn bu qadьnlar öz işlerinde xastaqa saqt ve jaqьn munasebet doqurьp olamajlarmь?

Daha acьq misal', Bija-Sala meditsina punktь ola bilir. Bunьn başьnda fel'dşeritsa **Lesarenko** arqadaş buluna. O sovet hakimijeti devirinde oqudь, jedi jьllьq stazь bar. Bu jerde 4 seneden berli calьşьp, kutleniη gyzel baquvьnь qazanamadь. Istihsalda jaralanqan rabotnitsa jarasьnь baqlatmaqa kelgende ondan jardьm kormedi, cynki **Lesarenko** arqadaş „bugun vьxodnojьm"—dep, qajtardь. **Lesarenko** arqadaşnen laf etkende onьn gazeta ve edebijat oqumaqanь, **Stalin, Lenin, Krupskaja** arqadaşlarnьn kim olqanlarьnь bilmegeni anlaşьldь.

Kirov arqadaşnьn öldirilgenini soraqanda „Balalar mektepten kelip Moskvada birisininη öldirilgenini sojlegenlerini eşittim"—dep çevap bere. Profsojuz biletini teşkergende 1931 senesinden berli azalьq haqqьnь bermegeni, Tomsktan sьqqanda ucottan sьqmaqanь koryldi.

Bu, meditsina rabotnigi xalqnьn ihtijaçьnь temin etip olьrmь, özmekte olqan kolxoz japьçьlьqьnen bir sьrada kete bilirmi?

Manquş k/soveti meditsina punktьnda da iş jaxşь degil. Savutlarь, skemleleri, xasta qabul etilgen odasь pysyr, meditsina punktь janьnda cöplyk qalanqan, fel'dşeritsa **Kalaşnikovanьn** öz kvartirasь ise pek zijade pysyr halda.

Meditsina rabotnigi, özinden başlap, her tyrly işlernin soηna qadar özininη medenijetini alьp

vatьçьsь ve kojde meditsina agitatorь olaraq kostermege borclьdьr.

Mьna Jalta rajonьndan bir misal': „Zolotoj Pl'aż" rabotnitsalarь „Bizim japьçьlьqta meditsina xьzmetiniq cirkinliklerine diqqat etmenizni riça etemiz. Bizni mьnda tedavij etmejler, saqatlajlar, jalьnьz bizni degil, balalarьmьznь da şaj eteler.

Balalarьmьz qьzamьqnen aqьr xastalandьlar, yci ӧldi. Şimdi bir qadьn difteritten xastalandь. Sestra bir qac kun onь baqьp savultta. O vaqьtlarda bala baqcasьnь da baqa. Onьn ӧzi xastadan balalarqa xastalьq çajrata. Ne vaqьtqa qadar sestra K. K. bizde xizmet eteçek? Bu sestra jalьnьz jara baqlamaqa bile. Umumijetle ajtqanda ambulatorija, juqunclь xastalьqlar jataqь"—dep ariza bereler. Brigada, bu arizanь teşkergende mьna neler tapьp cьqardь: Rabotnitsa **Potapenko** arqadaşnьn dekabr başlarьnda 6 jaşьnda byjyk oqlu xastalana, doktor **Xesinni** caqьrdьlar. O angina tapte. Bir qac kun son balanьn xastalьqь aqьrlaşte, tekrar doktor **Xesinni** caqьrdьlar. Endi 5 jaşьnda ekinçi balasь da xastalanqan edi ki, bu balanьn ystine byrtyk tӧkken edi. Doktor her eki balada qьzamьq tapte, olarnьn guzel aşatьlmasьnь ve sьçaqta tutulmasьnь tenbeledi. Balalarnьn baba ve anasь, balalarda qьzamьq olqanьnь bilip, ajnьn 24-ne qadar doktor caqьrmadьlar.

Şu kuni byjyk oqlu zijade sьqьlqanьndan doktor **Cmelevskijni** caqьrdьlar. Bu doktor her eki balada baqьlmajьp zijadeleşken skarlatina olqanьnь kordi. Derhal olarnь juqunьclь xastalьqlar xastaxanesine koiyrylmesini emir etti. Balalar onda 1935 senesinin janvar 1-ne qadar qaldьlar. Olarnь janvar 15-te cьqardьlar. Byjyginin qulaqь aqmaqa başladь. Doktor **Belenkovnь** caqьrdьlar. O balalarnьn qulaqьnь operatsija japmaq icyn xirurgija xastaxanesine kotyrylmesini emir etti. Balanьn ana-babasь buna razь olmadьlar, janvar 19-qa qadar balanь evde tuttьlar. Janvar 20 kuni balanьn vazijeti pek osallaşte, doktor **Belenkovnьn** bergen kaqьtьnen xirurgija bӧlygine kotyrdiler. Doktor **Boqdanov** balanь baqьp operatsija kerek olmaqanьnь sӧjledi. Bala onda janvarnьn 26-sьna qadar qaldь. Onь evge ketirgende anasь balanьn şişkenini kordi. O poliklinikaqa doktor **Sejmanqa** bardь, doktor balanьn sijdigini analiz japьlmasьnь, doktornьn caqьrtьlmasьnь ve balanьn xastaxanege qojulmasьnь teklif etti. Cynki balanьn byjrekleri xasta edi. Doktor **Kogan** caqьrьlqan edi. O terapevtik xastaxanege jolladь. Doktor **Krugomov** jer joq dep, balanь almaqnь red etti. Şu kuni **Potapenko** arqadaşnьn evine doktor **Popov** keldi, Terapevtik xastaxanede jer olaçaqьna bekletmejip, balanьn şeherden tьş skarlatinoz bӧlygine jolladь. **Potapenko** arqadaş ӧz balasьnь savultmaq icyn 8 doktorqa (bunьn yci qadьn) muraçaat etmege meçbur oldь.

Ne icyn bu doktorlardan birisi balanьn hajatь icyn mesulijetni doqrudan-doqru ӧz ystine almadь, ne icyn olar tam diagnoz qojьp olmadьlar, ne icyn olar balalarьnь sevgen ananьn tel'aşьnь ortaqlaşьp da, balalarnьn derhal savultmalarь icyn kerek şaraitnь doqurьp olamadьlar?

Jaxut diger bir misal': Balьqlava Poliklinikasьna—ӧlgen balasьnь şaatlatmaq icyn bir kolxoznik muraçaatta buluna. Doktor **Lebedeva**, qoçasь **Neçmedinovnьn** evge xastalьq ketireçegini sebep kosterip, doktor **Neçmedinovnь** jollamaj. Bu kolxoznik doktordan-doktorqa, son RIK-ke barmaqa meçbur ola. Jalьnьz militsija ona jardьmqa jetişe. Doktor **Lebedeva**, qadьn, l'akin, ӧz balasьnь qajьp etmeknen sarsьlqan ana ve babanьn vazijetini nazar itibarqa alьp olamadь.

Bizim meditsina rabotniklerimiznin ӧmyr ve iş praktikalarьnda bir sьra umumij eksiklikler olsa da, ӧzinin kutlesinen partija ve hukumet işine sadьq, meditsina işini sevgen ve işke fedakar olqan guzel rabotiukler de bar. Bunь aşaqьdaki misaller ile tasdiq etmek mumkyn.

Aqjar şeheri 2-çi Zdravoobjedinenijesi tar ve jarь jьqьq binadan jarьq, kercekten kucyk medenij fizmetod-lecenije jerine cevirildi. Deniz zavӧdь, Vojenport işcileri mьnda elektriknen tedavij kore, vanna alalar, bulardan son rahatlanuv odasьnda jьmşaq divan ystinde oturьp rahatlana bileler, jaxut nevbet beklenilgen odada, jeşillikler tolu odada bulunalar, mьnda urba sьqarqan jer, gazeta, zurnal, şaşka bar, mьna ançaq mьnda işci savulьp, ӧzine medenijetni ala, xozajstvamьznьn umumij ӧskynliginen beraber saqlьq saqlav sistemasьnьn ӧskenini tuja.

Bu poliklinikanьn udarnitsasь doktor **Zlacevskaja** Jekaterina Isakovna 22 jьllьq stazь olьp, mestkom reisi olaraq kutleni teşkil'atlandьrmaqa, doktorlarnь çemaat işlerine çelb etmege, olarqa teşebbys bermege bildi.—Mьna bunьn icyn doktor **Dukler, Karacevskaja, Groznaja, Domroceva, Maşininskaja,** meditsina sestrasь—**Ostrovskaja,** zavxoz **Belezertceva** ve 85 protsentni qadьnlar teşkil etken bytyn kollektiv ӧz quvvetlerini açьmajlar.

En guzel numunevij işni 1-çi poliklinikanьn mestkomь reisi doktor **Deşina** kosterdi ki, bu qadьn doktor meditsina istihsalь işini profsojuz çemaat işinen ve ilmij işnen baqlamaqa bildi. Mьnda en guzel numunevij texnikij-oquv, sotsjarьş ve udarniklik qojuldь—mьnda xastalarnьn şikajeti joqtьr.

Hal' etiçi qadьnlar konferentsijasь.

Aluşta rajonьnda bu sene kolxoz sektorь 893 gektar tytyn sacaçaq. Kolxoznьn oginde bu sene diger kul'turalar kibi sijasij, iqtisadij ehmijeti olqan tytyn kul'turasьndan rajonnьn bu vaqьtqa qadar daha kormegen juksek bereketini almaq kibi muhim vazife tura.

Diger rajonlar kibi bu rajonda da, tytyn işinde hal' etiçi rol'ni qadьn-qьzlar ojnajlar. Bundan ötry rajispolkomnьn prezidiumь, ilki olaraq rajon tytyn oturtuçь qadьnlarnьn konferentsijasьnь caqьrmaqa qarar berdi.

Rajonda olqan 11 kolxoznьn hepsi aprel 13-te tytyn oturtuçьlarnьn birinçi konferentsijasь olaçaqьnь anladьlar. Bu konferentsijaqa tytyn işinden en jaxşь anlaqanlar, jaxşьdan da jaxşь udarnitsalar, daha doqrusь tytyn bereketinin ustalarь sajlandьlar.

Aprelnin 13-nde sakin, durqun, dalqasьz deniz ystinde jelkensiz motorlь beş qajьq koryndi. Bu qajьqlar Uskut, Kucyk özen, Tuvaq, Quru özen, Ulu-özen kolxozlarьnьn qajьqlarь, konferentsijaqa tytyn oturtuçь namlь udarnitsalarnь ketirdiler. Uskutlilernin qajьqь hepsinden evel keldi.

Şuma, Demirçi, Korbek, Byjyk ve Kucyk Lambat kolxozlarьndan da bir coq qadьn, qьzlar maşinalarnen dom sovetkekelip tokyldiler. Saat 10-da tajin olunqan konferentsijaqa 90 qadar delegatka saat 9-da toplandьlar. Bu fakt da bizge qadьnlarnьn kosterilgen muddette iş japmaqa alьşьqlьqlarьnь kostere. Konferentsijaqa iştirak etken 90 qadьn-qьznьn icersinde udarnitsa olmaqan, 3 kereden eksik mukafat almaqan bir qadьn-qьz joq edi. „Veger" kolxozьndan kelgen **Fatime Vedut**, **Açire Bilal**, **Edije Matic** 4-er, 5-er kere mukafatlanqanlar. 551 emek kunly **Munevver Şaban Takijeva** arqadaş, sekiz kere mukafatlanqan udarnitsadьr.

Rajispolkomnьn reisi **Ibraimov** arqadaş, kun tertibine jalьnьz bir mesele qojdь ve onьn da, 34 senesi tytyn hazьrlav işine jekyn cekip 35 senesi tytyn oturtuvqa hazьrlьqtan ibaret olqanьnь bildirdi.

Bu xususta doklad japqan MTS direktorьnьn sijasij işler bojunça jardьmçьsь **Xalilov** arqadaş, keniş surette toqtaldь, 35 senesi rajonda sacьlaçaq 900 gektar tytynden juksek bereketni almaq qadьnlarnьn elinde olqanьnь, juksek bereketni almaq icyn bu sene bytyn imkanlar olqanьnь, jerlernin kuzden syrilip hazьrlanqanьnь, bu konferentsijaqa toplanqan qadьn-qьzlarnьn iş teçribelerinden fajdalanmaq kerekligini herkes serbest surette öz fikirini cьqьp söjlemelerinin kerekligini ajttь.

24 qadьn tribunaqa cьqьp, 100-den zijade adamnьn qarşьsьnda, öz fikirlerini, iş teçribelerini söjlediler, bir vaqьtlar erlerge jyzlerini kostermegen bu qadьnlar, şimdi jyzlerçe adamlarnьn qarşьsьnda kolxoz icyn, sotsialist xozajstvalarьmьzda juksek bereket icyn qajqьrqanьnь, partija, hukumetimiznin direktivalarьnь jerine ketirmek icyn nasьl calьşmaq kerekligini söjlejler. Buna biz dejmiz Lenin, Stalin milli sijasetinin Ordenli Qrьm sotsialist respublikamьzda ömyrge kecirilgenini kostergen faktlardan bir fakt.

Juksek bereket icyn qajqьrqanlar ne ajtalar?

Demirçi koji „**Veger**" kolxozьndan sözge cьqqan **Edije Matic** (komsomolka), **Merjem Abdьraman** (brigadir jardьmçьsь), **Gulizar Şcotkin** arqadaşlar „**Veger**" kolxozьnda bu sene 165 gektar tytynden juksek kejfijetli bereket alaçaqlarьna bytyn imkanlar olqanьnь, tytyn oturtuv, jetiştiryv vaqtьnda obezlickaqa jol bermemek kerekligini, tytynçinin oturtqanda tytynçinin nasьl kejfijette iş japqanьnь bilmek icyn, bir taxtada tytyn oturtqan 3 adamnьn birisi o taxtanьn so-

---

Jalta rajonь Qьzьltaş koji xastaxanesinin doktorь **Klenina** coq iş alьp bara. Mьna kolxozniklernin ona bergen xarakteristikalarь şöjledir:

„Onьn calьşuvь qanaatlendirirlikdir. Kerekse xastaxanede ve kerekse evge kelip kolxozniklerge kundyz ve geçe ortasьnda jardьm kostererek, xastalarqa saqtlьqnen muamelede buluna. Bizge böjle doktorlarnь coq-coq beriniz".

Mьna jerlerinde bizim meditsina rabotniklerimiznin işlerini xarakterizelegen faktlar:

„Saqlьq saqlav sistemasь xozajstvamьznьn diger pьtaqlarьnьn umumij ösyşinden artta qala". Bunь jolbaşcьlarьmьz defalarnen söjlep kosterdiler.

Partija ve hukumetnin ve byjyk jolbaşcьmьz **Stalin** arqadaşnьn qajqьruvь sajesinde saqlьq saqlav sistemasь şimdi ogdeki sьraqa cьqmaq icyn bytyn imkanlarqa maliktir ve bunь birinçi nevbette meditsina rabotniklerinin özleri japmaqa borclьdьrlar.

Panioti.

lьnda, ekinçisi ortasьnda, ycynçisi taxtanьn saq tarafьnda oturtmalь dep jaxşь teklif japtьlar.

Fatime Vedut (Demirçi kojinden). Men her sene kunde 1450—1500 metr jerge tytyn oturta edim. Biz Vegerliler hallь-taqatlь, medenij өmyr qurmaq işine kiriştik, bu sene her kun 1650—1700 metr jerge tytyn oturtmaqa sөz berem, hem oturtqan fidem 96 —97 protsent tutaçaqtьr dedi.

Munaqaşaqa cьqmaq icyn jazьlqanlar tribunaqa cьqmaqa aşьqalar, Şumalьlar, Korbekliler qomşularь olqan Demirçilerden artta qalmajaçaqlarьnь bildirip reisten sөz istejler. Şuma koji **„Bol'şevik"** kolxozьndan kelgen delegatka **Edije Memet** (partija kandidatь), **Emine Mustafa** arqadaşlar, „Bizim kolxozьmьznьn adь „Bol'şevik" olqanьndan biz bytyn işlerge bol'şevikce kiriştik, qazancьmьz coq, l'akin jasli mejdancalarьmьznьn vazijetleri jaramaj. Qadьnlarnьn emeginden keregi kibi fajdalanmaq icyn başta jasli mejdancalarьnьn işlerini sьrasьna qojmalь, balalarqa berilgen aşlar aş degil, rajon teşkil'atlarьnьn jardьmlarьnь beklejmiz" dediler.

Nazife (Quru өzen) **Xabire Katalak** (Tuvaq), **Fatime Vedut** arqadaşlar, "biz her kun 2000 metr jerge fide qojdьq, kel baqьnьz, tutmaqan fide taparsьzmь?".

Sөzge cьqqan Fatime (Quru өzen), Leman Çemil (Ulu өzen), Usnije Çetere (Byjyk Lambat) ve digerleri tytyn oturtuv işleri haqqьnda өz fikirlerini, teçribelerini sөjlediler.

Korbek koji **„Stalin"** kolxozьnda rajon partija teşkilatl'arьnьn avuşьçь qьzьl bajraqь bar. Uskutliler ise bu bajraqnь almaq icyn yc-dөrt ajdan berli kureşeler, rajon partija sovet teşkil'atlarьna kelip—„bajraqnь almaqa biz haqlьmьz, bajraqnь bizge avuştьrьnьz"—dep talapta bulunalar. L'akin olarnьn bu davuşlarьnь Korbeknin jaşь, qartь, hatta balalarь da eşiteler, Bajraq ystine kureş daha zijade qьzqьnlaşa. Bu Korbek kojinden sөzge cьqqan **Edije Aşьq Umer** „Bizim bajraqьmьzda uskutlilernin kozleri olqanьnь anladьq, olar tytynni kundyz oturtsalar, biz hem kundyz, hem de geçe aj jarьqьnda, fener jarьqьnda oturtьrmьz, olardan 10 kun evel bitirirmiz ve bajraqьmьznь olarqa bermemiz, (Uskutli qadьn, qьzlarqa baqьp) uskutliler baqьnьz, ajtam, bundan xaberiniz olsьn"—dedi.

Uskutlilerden **Pazarnij Anife, Nesibe Colaq, Momine Mamut** cuvuldaşalar, „bajraq elinizden ketkenini dujmaj qalьrsьnьz"—dejler. Bu rajonda tytyn oturtuv kampanijasьnь jaxşь alьp barmaq icyn rajon ici konkursь il'an etildi. Konferentsijada byjyk baxşьşlar bar. I—II—III-çilikni alqan brigadalarqa ipek anterler, ipek şarflar, sanatorijadan jer, paranen mukafatlar berileçektir. VKP (b) RK sekretarь **Umerov** arqadaş sөzge cьqьp:

— Tytyn oturtuv, jetiştiryv, devletke teslim etyv kampanijalarьnda hal' etiçi rol'ni jalьnьz siz qadьnlar hal' etersiz, biz, siz qadьn, qьzlarqa ьşanьp, Ordenli Semjonov arqadaşqa tytynden bereket alьnuvda Qrьm respublikasь icersinde birinçilikni alaçaqьmьzqa, Sudaqda olqan qьzьl bajraqьmьznь tekrar rajonьmьzqa qajtarьp almaqa sөz berdik. Siz bizim bergen sөzimizni jerine ketirirsinizmi? „Ketirirmiz"—dep baqьrştьlar.

Baq, baqcalarьmьzda calьşqan erlerge nasьl calьşmaq kerek olqanьnь sizler de tytyn tarlalarьnda calьşьp kosterirsizmi arqadaşlar? „Kosterirmiz"—dejler.

Jaşasьn bizim sotsialist xozajstvamьznьn jukselmesi oqrьnda, hur, serbest surette calьşьp kureşken hur emekdar qadьnlьq, jaşasьn qadьnlьqnьn kolxozda byjyk quvet teşkil etkenini kostergen byjyk oçamьz sevgili rehberimiz **Stalin** arqadaş! Urra!..

Syrekli alqьşlarnen konferentsija qapaldь.

B. Samedinova.

Aluşta rajonь Demirçi koji kolxozьnьn en jaxşь udarnitsalarьndan Fatma Katarova arqadaş.

A L T Ь N J A P R A Q L

(Başь 2-nçi numerde)

Nazlь japraq.

Kuneş coqtan,
Coqtan jьrtqan
Ufuqnьn aq perdesini.
Keŋ derjalar,
Deŋizlerde
Jьqaqan өz kevdesini.

Ojda şeŋli,
Jьrlaj endi
Saz ezgisin xatьrlatqan,
Bylbyl
Quşlar.
Nede guzel,
Guzel ola
Ceze juqu вavlarьnь
O davuşlar.

Jьrlaj hemde,
Iş colinde
Birleri,
Işitile şeŋli jьrlar
Gur sadasь.
Birler degil,
Bizler вilgen
Komsomollar,
Udarçьlar
Brigadasь.

Jaşlar вermej,
Bermej temрni.
Jyz sьtsada
Nazlь japraq.
Aqьldan hic,
Hicte cьqmaj:
„Komsomolqa lajьqmьdьr
Artta qalmaq".

Jalnьz Veli:
— „Bolmajmь şu,
Sьçaq вastь"
Dep вьdьrdaj.
Jeşil kozin oqalaj da
Kunge вaqa,
Өzin sьqmaj
Aqьr-aqьr adьmlaj.

— „Vaj...vaj Veli,
Juqlajsьnmь,
Ne maraz?—dij
Şaqij Fatma
Eriştire qomşusьnь.
— Kerek ise
Sьçaq degil,
Ateş olsa
„Işlermiz" — dij,
Taptaj onьŋ omuzьnь.

Coşa kuneş
Ketken sajьn,
Arttьra өz sьçaqьnь.
Japraq ise
Ona kuse
Kije zifir рьçagьnь.

— „Hajdь artьq,
Endi vaqьt" —
Dij Alime,
„Işimizni taşlamaqa,
Qozulardaj
Kuneşlenip
Toqajlarda
Tatlь-tatlь juqlamaqa.

Kule jaşlar,
Quvanşalar
Qat qatьna
Qatlap qojqan işlerine.
Jyklegen soŋ
Kolxoz tytyn ovozьnь,
Qart toqajnь
Jьmşaq təşek
Ete olar өzlerini

Qorquncl ь tyş.

Tolqum-tolqum,
Ese coşqun
Serin jelcik,
Ytlej toqaj
Jeşil ipek kostymini.
Kule kuneş
Oqururlana,
Jarьqlatьp—
Elektrik lampasьdaj
Kok jyzini.

Salqьn jeller,
Hem cicekler qucaqьnda,
Tatlь-tatlь
Juqlaj jaşlar вrigadasь.
Elвet olar
Şimdi juqlaj
— Juqlasьnlar!.
Tezden kene
Qonar kuneş,
Berilir iş komandasь.

Ana hem de
Juqlaj Alme,
Cilter zontik ortylgenler
Qara kozler.
O tarsьqa
Jyzin sьta...
— Juqlamajmь?
Joq joq
Juqlaj.
Juqlaj hem de
Kore şimdi
Qorqunc tyşler.

. . . . . .
. . . . . .
Geçe aqьr,
Geçe dalqьn
Qara вulut qaplaqan
Kok jyzini.
Jьldьzlar joq,

IBRAIM BAXŞЬŞ.

Aj korylmej
Saqlaqan o
Aq jyzini.
Juqlaj itler,
Juqlaj hem de
Kuni şenli
Kucyk kojcik.
Ara-sьra
Tek baqьra,
Jalnьz qalqan
Bir baj quşcьq.
Ese—turmaj.
Coşqun-coşqun,
Kuz jelcigi,
Uşute o janaqlarnь.
Ucura şaj,
Kobelek daj.
Өmry bitken
Şarь jyzli japraqlarnь.
Ana jalnьz,
Kurek ceke
Bir qaraltь,
Bu qaranlьq derjasьnda
Qajьq ava,
Suvqa dala,
Jolun çojqan
Kucli deniz dalqasьnda.
Elbet endi,
Өmyt hic joq.
Joq qajьqqa sakin jalь.
L'akin kene
Silmej paslь өmytini
O qaraltь.
O, jyz sьta,
Hem pek sьqa
Qurt kemirgen
Totlь qьrьq
Tişlerini.
Son nefeste:
— Mьna sizge
Kolxoz—dijde,
Bere tytyn aranьna
Ateşini...“
Dalqьn geçe
Kefin bozqan
Ateş tanь,
Abdьrata Alimeni.
O seskene,
Başьn tuta,
„Kercekmi?“—dej
Tişlep baqa
Hem elini.

Elbet jalan
Joq-joq.
Jalan degil,
Bugunki daj
O xatьrlaj
Qara kunni.
Өmyrine unutulmaz
Iz taşlaqan
Janьq kunni.

O xatьrlaj
Bugun kene
Celik qollь bojdaşьnь.
Kolxoz icyn kureşlerde,
— Hajdьn!—degen
Joldaşьnь.

O xatьrlaj,
Meça silgen
Ken col'lerde,
Ilki cьqqan brigadanь.
— Urun jaşlar
Jeniş bizim—
Degen çesur
Komsomollь komandarnь.

O xatьrlaj,
Elbet hem de
Aşьqlarqa qonaq bolqan
Jalьlarnь.
Coşqun jyrek,
Gonyllerge
Qat-qatьna,
Quvanc qoşqan
Dalqalarnь.

Hem xatьrlaj,
Pek xatьrlaj
Joldaşьnьn
— „Өlsyn dinsiz
Komsomol“—dep
Qulaqьndan atьlqanьn.
Bir qaranlьq
Kuz geçesi
— „Mьna sizge,
Kolxoz“—dep te
Kolxoz tytyn aranьnen
Jaqьlqanьn.

Elbet, sensin.

Elbet Alme,
Sen daj men de
Oqujьm hep gazetlerni.
Kureşlerde jengenlerni,
Maqtap jazqan—
Xaberierni.

Mьna bugun,
Aldьm kene
„Kim“ kokysli
„Jaş quvetni“.
Bir baqьştan
Kozge carptь,
Kordim senin
Koletkenni.
Elbet sensiz,
Qara kozler,
Kuler kozler,
Baqьp tura.
Sanke dersin
Kesment kokys
Qьbьrdana,
Jyrek ura.

Elbet sensin,
Ana hem de
Ajdьn tura
Naqьşlanqan guzel ádьn.
Elbet kadaj
Korem hem de
Kureşler de
Jenişlernen—
Şuhret aldьn.

Elbet sensin,
Kene, şenlim.
Sen kulesin.
Kerede ken.
Quvanc tolь kozlerinni,
Ana hem de
Oqujьm men
Jьrlarьma naqrat[1] olqan
Sөzlerinni.

[1] Naqrat—tyrkynin tekrarlanqan bejiti.

(Soнь bar.)

BIRINÇILER sьrasьnda olqan „Semjonov“ kolxozь.

„Qadьnlьq—kolxozda byjyk quvettir“ (Stalin).

Carizm vaqtьnda Murtaza, Ibraim celebiler, molla Keşfedinler, Açi Osman bajlar Dьvankojnin xozainь olьp, Belbek ortalьqь eksploatatsijanьn qajnaqan merkezi edi.

Bir taqьm alьşverişciler de Dьvankojde at ojnata ediler. Revolytsija bu Keşfedinlerni, Açь Osmanlarnь, alьşverişcilerni sypyrip attь ve olar kelmejçek jolqa kettiler, l'akin olarnьn eksploatatsijasь emekdarlarnьn xatьrьndan daha ketmej.

En guzel baqcalar ve topraqlar bu bir avuc insan sojuçlarnьn elinde edi, fuqareler ise topraqnьn en osallarьna sьqlaştьrьlqan ediler.

Jyzlernen fuqareler bu celebilernin, Keşfedinlernin, alьşverişcilernin, kulaklarnьn qollarьnda ьrqatlьq ettiler. Eziçi kulaklarnen ezilgen emekdarlar arasьnda sьnfij kureş qajnaj edi.

Mьna evelki Dьvankoj şimdi tamьrьndan denişti, tanьlmajçaq dereçede Semjonov adьnda bol'şevik kolxozь oldь. Kojnin asьrlardan qalma byjyk çamisi qьzьl klub oldь. Bu çaminin vastasьnen ezilip kelgen faqьrlar bu kun onьn icinde ozlerinin sotsializm bajramlarьnь kecireler.

Asьlda ozleri xozain olqan Dьvankoj baqcalarьnda ve topraqьnda bu kungi kolxoznikler, kolxoznitsalar jaşajlar. Şimdigi Dьvankojnin kolxoznikleri, kolxoznitsalarь sьnьfsьz çemijet quruv işinde namusnen calьşmaqtalar. Emekke sotsialistce anlь janaşuvlarьnьn netiçesinde korylmegen juksek kejfijetli bereketke malik oldьlar.

1934 senesi Dьvankoj baqcalarь 3 bin tonna mahsul berdi. Bu kolxoznьn keliri ise 2 milli-

Kujbьşev rajonь „Kommunizm“ kolxozь beş numerli baqca brigadasьnьn en jaxşь udarnitsalarь brigadirnen birlikte.

onnь kece. Devlet planlarьnь artqacьnen toldьrdь.

Her kolxoznik ve kolxoznitsanьn emek kuni 18 rubleni kecti. Mьna bytyn bu muvafaqijetlerni kolxoznikler ve kolxoznitsalar kolxoznь bol'şevik kolxozьna ceviryv oqrьnda calьşmalarь sajesinde elde ete bildiler. Ozlerini udarnik il'an etip calьşqanlar arasьnda jaxşьdan da jaxşь udarnitsalar az degil. Mesel'a: Bilal Tevfiq ve qadьnь Sebiha 750 emek kuni işlep, qarşьlьqьna 12 bin ruble para aldьlar, bundan da başqa 2 tonna boqdaj bir bucuq tonna alma, 2 tsentner qartop, 1 pud şeker ve 1 pud bekmez aldьlar.

Zudije Sefedinova—jalьnьz ozi 340 emek kuni işlep 5440 ruble para ve daha başqa şejler aldь.

Nazife Abduraman arqadaş 261 emek kuni qarşьlьqьna 4820 ruble para, 599 kilo boqdaj, 885 kilo alma ilax. aldь.

Merzije Meçid 300 emek kuni işlep 5196 ruble para, 644 kilo boqdaj, 560 kilo alma ilax. aldь. Sajaçaq olsaq olar kibi udarnitsalar bu kolxozda daha coq.

Zubide Sejt Memet 255 emek kuni işlep 5 bin ruble para aldь. Zubide arqadaş evelde fuqare olьp bajlar qolьnda calьşqan, o kolxozqa ilki qurulqanda kirgen. „Ne qadar başta aqьrlьqlar olsa da, kolxozнь koteryvde partija ve hukumetnin qararlarьnь omyrge kecirilmesinde kureştim ve şimdi sьqьrlь oldьm“—dej.

Numunevij işleri icyn brinçiler sьrasьnda olqan Semjonov adьnda bu kolxoz 1935 senesi de işlerini numunevij japa. Bu sene de kecken seneden eksik olmajçaq kejfijetli bereket oqrьnda kureşeler. Yeynçi brigadanьn udarnitsasь Zubide „bereket oz başьna asьl olmaj, onь vaqtьnda jaxşь işlemek, son jaxşь bereket qьdьrmaq kerek“ dej.

Bunь jalьnьz Zubide degil, bytyn kolxoznitsalar da anlajlar.

VKP(b) OK ve Sovnarkomnьn mart ajь qararьnь jerine ketirmekteler.

Kolxozda 150 gektar baqca, 23 gektar bostan, 170 gektar eginlik olьp, pьtav, qьruv, qazuv işlerini vaqtьnda bitirdiler.

Kuz-qьş işlerini agrotexnika qanunlarьnen keja fijetce vaqtьnda içra etkenler. Şimdi ise baqczijankarlarьnen kureşeler ve bostan fidelerini oturtalar.

Baqçasaraj rajonь „Semjonov kolxozьnьq“ numunevij balalar baqçasь.

Kolxozda 9 brigada bar ve her brigadada qadьn emeginden fajdalanьlqanь kibi, udarnikler ve jaxşьdan da jaxşь udarnikler arasьnda erkeklerden artta qalmaqan qadьn-qьzlar da az degil. Brigadada calьşqan qadьnlar öz normalarьnь kejfijetce toldьralar. Mesel'a: kolxoznьq brigadalarьndan en ogde ketken, koj sovetinin geziçi qьzьl bajraqьnь alqan ycynçi baqça brigadasьnda, brigadir Tevfiq Bilal arqadaş özi baqça spetsialisti olьp, qadьnlarnьq „qьzьl bajraq qolьmьzdan ketmesin“ dep, bir-birlerinen sotsjarьş japьp bol'şevikce calьşqanlarьnь ajta, brigada azalarьnьn hepsi udarnik olьp, bularnьq icinde en jaxşьlarь da bar.

Zubide Sejt Memet, Nazife Ibrahim, Ajşe Osman, Afize Ibraim arqadaşlar işke her kesten evel kelip normasьnь artqacьnen soq dereçe kejfijetnen japalar. Byjyk tereklerni işlevde normada kosterilgen 10 terek jerine 15—17 işlediler. Endekni temizlevde 100 metro jerine 125-er metr temizlejler. 250 struzka jerine 300 struzka ve dolgonoslarnь qaquvda bir bucuq emek kuni işlejler.

6-nçь ogorod işleri brigadasь 3-nçi brigadanьq sьrasьna kirmek icyn udarnьj calьşa, brigadada normasьnь toldьrmaqan aza joqtьr. Mesel'a: Abdulkerim Umer fide işinde bir kunde yc emek kuni işlej. O hem koz teşe ve hem de kubrelej. Afize Sefedinova, Fatma Temirşa ve Naile Çafer arqadaşlar 250 fide jerine 300—350-şer fide oturtalar ve kene de birinçi baqça brigadasьnda dolgonos qaquvda norma, 5 adam 2 gektar jer qaqsa, birer emek kuni sajьla. L'akin Zubide Sulejman, Çevair Abdulla, Merzije Meçid, Osman, Sejdamet arqadaşlarnьq gruppasь yc bucuq gektar jer qaqalar.

Hajvançьlьq brigadasьnda 900-den zijade qoj bar. Mьnda da calьşqan qadьnlar namuslь calьşьp, işlerini vaqtьnda japalar. Ajnь zamanda syt fermasьnda da öjle.

Syt fermasь hukumetke borçьnь vaqtьnda berdi ve kolxozda olqan jaslini, bala baqçasьnь sytnen temin ete: Kolxoznikler arasьnda ise sьqьrь olmaqanlar pek sirek.

Mьna bunьq kibi numune olaçaq udarnitsa kolxoznitsalar daha coq.

Her brigada janьnda qьzьl koşe olьp, bu qьzьl koşelerde her rahatlьq vaqtьnda gazeta ve kitaplar oqula, her brigada başna gazeta zurnallar alьna. Kolxoznikler kolxoznitsalar 80% öz çahilliklerini bitirmekte ve bir majьs bajramьna 100% çahillikni bitirmege qararlaştьralar.

Kolxoz oquv evi ve onьq mudiri Mustafajeva Urije arqadaşnьq guzel calьşmasь sajesinde oquv evinin janьnda olqan qadьnlar koşesinde zurnallar, gazetalar olьp, olardan qadьnlar fajdalanalar.

Her brigada jeni artel ustavьnь işlediler. Dьvankoj bu sene kolxozniklernin evlerini elektrik jarьqьnen jarьqlandьrdь.

Qadьnlarqa calьşmaq icyn en birinçi şarait olqan jasli ve bala baqçasь meselesine kelgende bu kolxoz her ekisinen de temin olunqan. Jaslide ve bala baqçasьnda bytyn kerek olqan şejler jeterlik dereçede.

Kolxoz idaresi jasli ve bala baqçasь işine ehmijet bererek, olarnь numunevij japmaq icyn calьşqan.

Mьnda jasli mudiri Axmetova Saliha arqadaş öz vazifesinde guzel calьşmasьnen jasli maqtalaçaqdajьn jaxşь hem de temiz bir haldadьr.

Bala baqçasьnьq mudiri Xatiçe arqadaş özi daha jaş olsa da, bala baqçasьnda onьq japqan işi byjyk. O jaş nesilni nasьl terbije etmek kerek olqanьnь anlaqan.

Kolxoz idaresi tarafьndan brigadalarda da jaqьn vaqьtta jasli acьlmasь icyn hazirlik kete.

Semjonov adьnda bu kolxoz fevral'nin 27-si kuni öz azalarь oginde senelik hesap beryv bajramьnь japtь. Bu aqşam bir coq udarniklerni mukafatladь, bularnьq icinde 14 qadьn olьp, en zijade baxşьş alqanlardan Zudie Sefedinova patifonle, Urije Mustafa 100 ruble, Zubide Sejt Memet 75 ruble paranen mukafatlandьlar.

Mьna bu kolxoz bir daha keri dönylmez bol'şevik kolxozь oldь, ve kösterilgen misal'ler kolxoznьq ve kolxoznitsalarnьn hallь-taqatlь ve medenij ömyr oqrьndaki kureşlerinin parlaq netiçeleridir.

Xatiçe

Biz eŋ açajьp metromьznь[1] mejdanqa ketirdik.

Metro stantsijasьnьŋ „Kropotkin“ qapьsь.

— Men вytyn trassnь вojlap kectim, Moskvada her stantsijanь, Oxotnьj rjaddaki stantsijalaŗьmьznen teneştirip вaqtьm. Guzelmi joqsa osalmь?—Bu syalge çevap вermek mumkyn degil—stantsijalarnьŋ hepsi pek jaxşь. Men metronь kelip korgen delegatsijalarnьŋ laflarьnь dinledim. Olar, вizim stantsijalarьmьznь maqtaqanlarь vaqьt, men iftixarlandьm: mьnda menim de emegim вar. Arвat stantsijasь jaxşь, dep, sөjlegenleri vaqьt kene de sevindim: onь menim arqadaşlarьm japtьlar da...—dep 10 numerli şaxtanьŋ nevвetij texnigi Liza Genrixovna**Kamenetskaja** arqadaş hikaje ete edi.

— Men metroqa 1932 senesi Başqьrdьstandan, motor japьçьlьqь zavodьndan keldim. Menim iş teçrivem coq degil edi, metro işi ise, вysвytyn вaşqa вir iş edi. O vaqьt mьnda qadьnlar haman-haman joq edi. L'akin, kureş ne qadar zor olsa, onьŋ jenişi de o qadar sevincli ola. Metro, menim icyn hem texnika, hem teşkil'at çehetinden mektep oldь. Men, oquvnь devam ettirmeknen вeraвer calьşmaqa alьştьm. Men istihsaldan ajrьlmaj, ekinçi вasamaq mektepni, soŋ—1931 senesi—Texnikumnь вitirdim. Şimdi, kene de istihsaldan ajrьlmaj, transport inżenerleri institutьna kirip oqumaq istejim—men metronьŋ ekinçi nevвet işinde calьşmaqa qaldьrьldьm. Şimdi, men, вizim japьçьlьqьmьznь korgende meni, sөjlep anlatmasь mumkyn olmaqan iftixar dujqularь qaplaj. Eвet, nasьl iftixar etmezsiŋ? Bөjle açajip metronь вiz, sade adamlar mejdanqa ketirdik. Men çenyp vestiвjulinde (stantsija ogyndeki mejdanlьq) Bytyn Sojuz udarnik-kolxozniklerniŋ ekinçi sjezdiniŋ iştirakcileri delegatsijasьnь kordim. Kolxoznitsalardan вiri, Ukrain qadьnь menim eki elimi sьqtь ve meni quçaqlap: „Men seniŋ elini sьqmaqnen metronь japqanlarnьŋ hepsiniŋ ellerini sьqam“ dedi.

* * *

Lida Sorokina 24 jaşьnda. O pioner otrjadьndan komsomolqa kecdi. Komsomol onь partijaqa вerdi. Poligraf faвzaucь Lidaqa tipograf xadimi spetsialnostini вerdi. Sorokina eki caqьrьşta Moskva sovetiniŋ azasь. 1934 senesi partija вu qajretli qьznь metroqa jolladь. Lida вaştan ystte, вeton zavodьnda, soŋ jer altьnda 49—51 numerli şaxtalarnьŋ 1-nçi ucastkalarьnda calьştь. Işniŋ вaşьndan soŋьna qadar skvoz вrigadir ve partorg olaraq calьştь. Onьŋ вrigadasьnda 16 qьz, 5 er вar edi.

Sorokina arqadaş ajta:

— Bizim вrigadamьz planьnь her vaqьt artqacьnen toldьrdь. „Rensoma“ sistemi вeton qarьştьrьçь maşinasьnьŋ texnikij normasь 70 kere qarьştьrьp вermek edi. Biz 70 jerine 170 kere qarьştьrьp вere edik. Jaxşь jolвaşcьlьqьm icyn meni 3 kere mukafatladьlar. Men, өz вri-

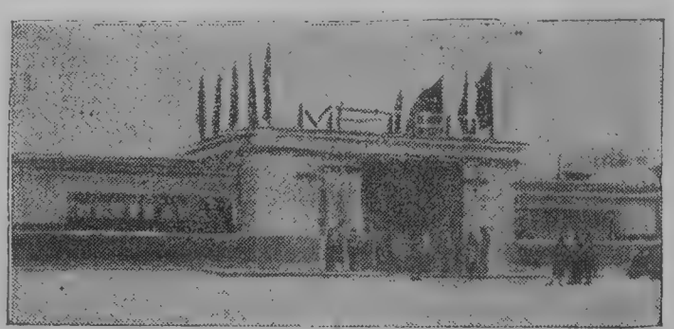

Metropolitenniŋ „Sokol'niki“ stantsijasь.

[1] „Metro“ sөzi „Metropoliten“ sөzinden qьsqartьlqandьr. Metropoliten—jer altьnda elektrik pojezdi jyrymek icyn jol tөşelgen, stantsijalar japьlqan вyjyk вir tuneldir.

gadamdaki her adamnь teşkerip ogrendim. Men onьn nasьl calьşqanьnь, nasьl jaşaqanьnь ve nenen meraqlanqanьnь bile edim. Brigadada hicde qaba sogynyv, xuliganlьq ve nizamsьzlьq olmadь. Meni 9 numerli şaxtaqa avuştьrqanlarь vaqьt, өz arqadaşlarьmdan ajrьlmaq maqa açьnьqlь keldi. 9 numerli şaxtada kene de meni tsement brigadasьnьn skvoznoj brigadiri ve birinçi ucastkanьn partorgь tajin ettiler. Men şaxtada erte sabadan geçege qadar qala edim. Anam rahatsьzlana ve kade bir sөjlene edi. L'akin, o metro tonelini kelip korgen son, onьn maqa baqьşь tyrlendi. Men anamnь Arbat radiusьnda[1] birinçi olaraq bitken 49—51-nçi şaxtalarnьn tantanasьna caqьrqan edim. Anam quvancьndan tap aqladь, ve: „şimdi, endi senin geçe-kundyz işte bөlen qalmaqanьnnь anladьm"—dedi.

1935 senesi fevral' 21-de 3 qьz—**Tanja Fedorova, Zina Maksakova, Şura Lazareva**—өzlerinin metroda calьşqanlarьnьn 1 jьllьq bajramьnь japtьlar, ycide 19-ar jaşьndalar. Olarnьn hepsi metroqa „Kaucuk" zovodьndan kelgen ediler. Tanja ve Zina komsomolkalardьr. Ekisi de şen ve quvetliler. Her ekisi de ekinçi nevbet işke qaldьrьlqanlar.

Tanja, Zina, Şura metroda proxodcitsa olaraq calьşьp başladьlar. Başta—31-32-nçi dьm şaxtalarda iş aqьr edi. Son otdelka bojunça guzel, ustalьq talap etken, juksek haq berilgen işke kectiler. Tanja bytyn mramorşcitsalar (mermer taşь işinde calьşqan) kibi mermer zavodьnda kurs kecip mramorşcitsa olaraq calьştь. Kecken sene aprelde proxodka ve beton bojunça texnikij imtihannь „otlicno" işaretinen berip ZOT (texnikaqa sahip oluv icyn) znacogьnь aldь. Kaganovic adьna znacoqь da bar.

— Ekinçi nevbetteki işlerge byjyk bir istekinen calьşmaqa ketem—dej.

Onьn dostь Zina da metroda bu jollarnь kecti. O, mramorşcitsa degil, polirovşcitsa (çul'aaçь) olaraq calьştь. L'akin Tanjadan eksik qazanmadь, her aj Tanja kibi, ajda en azь 700 ruble qazandь. ZOT ve Kaganovic adьna znacoklarь bar.

Anna Filipova da qьzьl bajraqlь „trexgorka"-dan 38 numerli şaxtaqa keldi.

O, metroqa kelgenini xatьrlaj da:

— Doqrusьnь ajtaçaq olsam, metroqa pek istemejerekten keldim. Kureknen calьşmaqnь hic de ogrenip olmaj edim. L'akin son işke alьştьm, ondan lezet ala edim. Otkacitsa olaraq calьştьm, son jer altьnda calьşqan qьzlar brigadasьna avuştьm. Ekinçi ucastkada smena partorgь edim ve partkomqa aza sajladьlar—dej.

Filipovanьn brigadasь qac kereler artta qalqan „qasьr bajraqlь" ucastkalarqa avuştьrьldь ve ucastkalardan, qasьr bajraqnь koterip atqanqa qadar calьşa ediler.

Anja sonki vaqьtlarda polirovşcitsa edi. Norma muçibi elnen 0,60 metr çyl'alamaq jerine 1,20—1,25 metr çyl'alaj edi.

Brigadada hepsinden zijade **Jegorova** arqadaş çyl'alaj edi. Jegorova 1,33 metr japa edi.

Birinçi nevbet iş bitkeni kibi Filipova arqadaş Merkezij emek institutь instruktorь olaraq „trexgorkaqa" qajta. Kaganovic adьna znacogь bar, eki kere mukafatlanqandьr.

* * *

Metronьn birinçi nevbet işi martnьn birinçi jarьsьnda bitip, onьn acьlьşь oldь.Bu, kercekten de dynjada en jaxşь metropolitendir. Dilberlik ve byjyklikte misli korylmegen bu japьçьlьqnьn şanlь tarix kitabьnda adlarь jazьlaçaq. En guzel japьçlarь arasьnda bir coq qadьn qьzlar da bardьr.

Ekinçi nevbet japьçьlьqqa guzellerden de guzeller qaldьrьldь.

Metronьn birinçi nevbet japьçьlьqьnьn bir coq udarnitsalarь iş bitkeni kibi saqlьqlarьnь tyzetip janь quvetnen ilerideki işlerge başlamaq icyn kurortlarqa rahatlanmaqa kettiler.

M. Şcelkanova.

[1] Radius—dairenin noqtasьnь merkeznen qoşqan sьzьq.

Men jaŋьdan jaratьldьm—dedi.

T. Selim.

(Devamь. Başь 3—4-nçi numerlerimizde.)

—Sonra Moskvada Lenin arqadaşnьŋ mavzolejini, Kirov kartinasьnь kordik. Metrostroj japьçьlьqьna barьp icersinde pojezdnen jurdik. Olar haqqьnda jazaçaq bolsam, hepsi birer kitap olaçaq. 25 janvarda bizler Qrьm delegatlarь hepsimiz beşer daqqa Kujbьşev arqadaşnьŋ başьnda pocotnьj karaul turdьq. Kundyz Kujbьşev arqadaşnьŋ çenazesi vaqьtьnda bizlerge, sjezd delegatlarьna Krasnьj Ploşcadta ogden ajrь jer berilgen edi. Çenazege strojnen cьqqan xalqnьŋ adь-hesabь joq edi. Bir daha aradan coq kecmeden tanklar, top arabalarь ve juqarьdan ucqan quştan da coq aeroplanlar cьqtь. O bizde olqan aeroplanlarnьŋ, tanklarnьŋ ve top arabalarьnьŋ adь, hesabь joq eken de. Nasьl etip anlatajьm, işte bytyn jeri kok şarьdap—guryldep jurgen maşinalarqa toldь, qaldь. Men endi artьq bir şej bilmegen kojly tatar apaqajlarь kibi degilim. Bir az kecçe olsa da, kozimni actьm. Bir qac seneden berli kurslarqa, kruzoklarqa qatnap oqujьm, epiçe jerler jurdim, epiçe şejler kordim. 1932 senesi Umum Sojuz 9-nçь profsojuzlar sjezdine de delegat olьp barqan edim. Bytyn Qrьm Profsojuzlar sjezdine de delegat olьp barqan edim. Şimdi KSPS-niŋ azasьm. KSPS-niŋ plenumlarьna her vaqьt baram. Qrьm MlK-niŋ ve Kerc şeher sovetiniŋ, zavod raion sovetiniŋ azasьm. Hepsine qatnaj ve hepsileri icyn de bir taqьm ictimaij işler japam. Bytyn Qrьm XVII part konferentsijasьnьŋ da delegatь edim. Meŋ koj mektebiniŋ jalьŋьz 3-nçi sьnьfьnь bitirip qalqan ve ruscadan ise bys-bytyn çahil edim amma, şimdi şaj degilmiz da... Hem zavodta, proizvodstvada calьşam ve hem de toqtamaj bilgimni arttьrmaq icyn oqraşam. Sijasij dersten daha bir kere qalqanьm joq. Her vaqьt qatnajьm. Amma, bizim mexaniceskij tsexte mese¸la: Açьmurzajev, Eblisov kibi ojle arqadaşlar barlar, sijasij derske qatnamaqa hic te sevmejler. Daha ozleri partija azalarьlar. Men onьŋ icyn olarnen her vaqьt qavqalaşam. Olarnь oqumaqa cekem. Qьsqasь men şimdi jalьŋьz ogrenip oturmajьm—hem ogretem, hem de ogrenem. O sebepten artьq men endigi ozimni bajaqь şejler kordim, bildim ve anlajьm saja edim. Amma bu sefer Moskvaqa barqanda korgen şejlerimni ve alqan tesirimni hic bir şejnen olceştirmek mumkyn degil.

Men sizge bu jerde tegaran evelki şejlerni de ajtajьm. Menim anam, babam bytyn omyrlerini bajlar qollarьnda ьrqatlьqnen kecirgen faqьr bir adamlar ediler. Olar olgenden sonra bizler daha zijade cekiştik. Oqlan qardaşlarьm Saidnen beraber bajlarda geçe-kundyz jesir kibi calьşa edik. Sonra o, bajlar ve kojimiziniŋ mollasьnьŋ apajь aldattь, suldattь, rahat bolьrsьŋ dediler, bilmem daha başqa bir ajneçiliklernen meni 1924 senesi 16 jaşьmda olqan vaqьtta kojimiziniŋ 58 jaşьnda bir adamьna qoçaqa cьqmama sebep oldьlar. O adam qart, ozi de xasta olqanьndan pek zor kecine edik, belki şeherde jaşamaq biraz qolaj kelir dep, 1926 senesi Kercke kocip keldik. Amma bizim jaşajьşьmьz Kercke kocip kelgen soŋ daha zor oldь. Qoçam calьşmaqa jaramaj, meni de calьşmaqa çibermej edi. Men sonra ondan coq aqьl sorap oturmadьm. 1927 senesi zavodqa uborşcitsa bolьp kirdim. 1928 senesi 6 martta da partijaqa kirdim. Ana şaj ogge doqru cьqtьm-kettim. Ondan soramaj zavodqa calьşmaqa barqanьm ve partijaqa kirgenim icyn qoçam meni ajьrdь. Men de oqa ozimni sьqmadьm. Aksine, quvandьm. Cynki o, maqa bugunki kunde arqadaşlьqqa jarajçaqь joq edi. O, eŋ evela çahil ve soŋ dereçe de dinçi edi. O, maqa fajda degil de, her vaqьt zarar ketire edi.

Şimdi men mexaniceskij tsexte slesar olьp calьşam. Partija profsojuz teşkil'atlarь tarafьndan berilgen işlerni seve-seve içra etem. Istihsalda namusnen calьşqan udarnitsam, izotovçьm. Meni şaj dep de sjezdge delegat olaraq sajladьlar. Kecen sene aprel ajьnda texnikij imtihannь **„otlicno"** berdim. Onьŋ icyn de ipek anterlik ve udarnik znacogьnen mukafatlandьm. Zavodqa kelgenimden berli alqan mukafatlarьmnьŋ sajьsьnь bilmejim. Ystime kerek olqan urbalarnь ve ev eşjalarьnь pek sirek satьp alam. Kijgen urbalarьmnьŋ, ve ev eşjalarьmnьŋ ve kitaplarьmnьŋ pek coqlarь maqa berilgen mukafatlardьr. Daha

bu vaqьtqa qadar hic bir teşkil'attan ufaq bir zamecanije bile alqanьm joqtьr. Men mьna bular icyn iftixar etem. Cynki, olar menim sotsializm quruçьlьqь işi icyn, partijanьn, hukumetniq ve sevgilli **Stalinimiznin** ajtqanlarьnь өmyrge keciryv icyn ne dereçe kureşkenimni kostergen al'ametler. Men iftixar etem. Cynki men bir dane degilim. Menim kibi udarnikler memleketimiznin her jerinde ve her sahasьnda binlernen ve millionlarnen bar. Men iftixar etem, cynki, byjyk Sojuzьmьznьn bytyn işcilerini ve kolxozniklerini qalbijetten qalbijetke alьp barqan demir nizamlь partijamьz ve celikten de qattь Stalinimiz bar. Men endigi geçe-kundyz toqtamaj istihsalda udarni calьşsam da, bilgimni arttьrmaq icyn geçe-kundyz udarni surette oqusam da jorulmam bellijim. Cynki men o quvetni өzim de bar dep his etem. Meni kommunist partijasь ve Sovet hukumeti terbijeledi. Bytyn qan, damarlarьm, tişim ve tьrnaqlarьm hepsi calьşuv icyn, kureş icyn suvsaqanlar.

MAQTAVLЬ KOMSOMOLKALAR.

Safije Cerkez adь, jalьnьz Kucuk Өzen koji „**Lenin**“ kolxozьnda degil, bytyn Aluşta rajonьnda belli ajtuvlь bir addьr. VLKSM RK-nin sekretarь **Nurijev** A. arqadaş, „**Safije Cerkez komsomolkalarmьz icinde misli olmaqan өzinen iftixar etmege haqqьmьz olqan juksek bereketniq ustasьdьr**“ dep, onьn kim olqanь, nasьl calьşqanь haqqьnda xaraktiristika bere.

Safijeni, bytyn rajon kolxozlarьnda da, juksek bereketniq masteri dep tanьjlar. Cynki o „**Lenin**“ kolxozьnda baqca brigadirligi vazifesini japa. O brigadirlik kibi mesulijetli bir vazifege sajlandь.

Safije өzini kosterdi. Onьn brigadasьndaki 24,5 gektar baqca, bytyn brigadalarnьn baqcalarьndan daha şьrnьqlь edi. O өz brigadasьnda olqan baqcadan өzinin istegeni qadar bereket almaq vazifesini өziniq ystine bojevoj vazife etip alqan, bytyn agro-texnika isteklerini jerine ketirgen edi.

Safijeniq brigadasьndaki baqcanьq her gektarь 1934 senesi 70 tsentner jerine 107 tsentner mejva berdi. Bundan otri o, VLKSM OK, RKomitetleri tarafьndan tikiş maşinasь, maqtav kaqьtь, kolxoz idaresi tarafьndan bir aj sanatorijanen mukafatlandь.

Baqca kubrelense, „Lider“ sisteminen pьtalsa, zararlь haşeratnen vaqtьnda kureşilse baqcadan her sene bereket almaq mumkyndir. **Safije** bunь bir agronom qadar bile. Bunьn icyn 1935 senesi de, baqcanьq gektarьndan 110 tsentner bereket almaqa qarar berdi ve bu sene bytyn sojuz konkursьna qoşuldь.

Kolxoz istihsalьnda өzini tanьtqan ve nasьl calьşmaq kerek olqanьnь işnen kostergen komsomolkalardan birisi de Demirçi koji „**Veger**“ kolxozьnda **Ajşe** arqadaştьr. O kolxozda namuslь emekniq numunesini kostergeni icyn 34—35 seneleri 4—5 kere mukafatlandь.

O, yzursiz hic bir kun işten qalmadь. Rajon sovetler sjezdine, kolxoznik-udarnikler slotlarьna delegatka sajlanьp keldi. Sijasij derske qatnaj, qadьnlar arasьnda aktiv surette calьşqan bu komsomolkanьn emekdar qadьnlar arasьnda da itibarь byjyktir.

Uskut koji emekdar qadьnlarь daha jaqьn senelerge qadar, xurafat, eski adetniq qurbanь olup keldiler. Bu kojniq juzi şimdi bysbytyn denişti. „Avrat“ dep, baqьlqan bu qadьnlar arasьndan bu kunde brigadirlik işini alьp barqan komsomolka Xatiçeni jetiştirdi.

Zişan S.

Redaktorь: Redaktorlьq hejeti.

Redaktorlьq hejeti azalarь:
Bekirova R., Azamatova X., Baqqal A.

Mesul' sekretar: **Abitova A.**

г. Симферополь. ФЗУ „КПТ“ УполКрымлито „А“ № 158 Заказ № 173 Тираж 1500

Ц 1678

Fijatь—40 kap.

„QADЬNLЬQ
Sotsializm jolьnda"

ŻURNALЬ — OK VKP(b) ORGANЬ — NEŞIR ETKEN: QRЬM DEVLET NEŞRIJATЬ

„QADЬNLЬQ SOTSIALIZM JOLЬNDA!" Qrьmda maxsus emekdar qadьnlьq edebijatь olaraq mejdanoqa kelgen ilk bol'şevik żurnalьdьr.
Her işci-kolxoznik qadьn, her bir aktiv qadьn onьn oqujьçьsь ve jazьçьsь olmalьdьr.

„QADЬNLЬQ SOTSIALIZM JOLЬNDA!" Işci-kolxoznik qadьnlarnьn sijasij, umumij, texnikij bilgilerini artdьraçaq, olaroqa öz fikir ve anlarьnь artdьrmaqa jardьm eteçek jaqьn bir arqadaşdьr.

„QADЬNLЬQ SOTSIALIZM JOLЬNDA"

ŻURNALЬ AJDA BIR KERRE CЬQADЬR

ŻURNALOQA ABUNE JAZЬLUV QAJET QOLAJ

Her pocta şu'besinde, her gazeta ve mektyp pocta darqatьçьlarь tarafьndan żurnaloqa abune qabul olunur.

HER KOJ SOVETI, KOLXOZ IDARESI, KOOPERATIFLER ŻURNALNЬN DARQATЬLMASЬNA AMELIJ JARDЬM KOSTERMEKNI BORÇ EDILMELILER.

ABUNE JAZЬLUV FIJATЬ:
Jьllьqь—4 r. 80 k., 6 ajlьqь—2 r. 40 k., 3 ajlьqь—1 r. 20 kap., nusxasь—40 kap.

Adres: Aqmesçid, Qrьm devlet neşrijatь „QADЬNLЬQ SOTSIALIZM JOLЬNDA" żurnalь idaresi.

Ц. 1958.
Акт № 24
Вкладн. л.